

عقود رضایی و تشریفاتی چه تفاوتی باهم دارند؟

عقد رضایی قراردادی است که به صرف توافق طرفین، به شرط اینکه به نحوی از انحاء بیان و ابراز شده باشد، واقع می‌شود، اما عقد تشریفاتی قراردادی است که با تشریفات خاصی واقع می‌شود و صرف توافق طرفین برای وقوع آن کافی نیست.

عقد رضایی قراردادی است که به صرف توافق طرفین، به شرط اینکه به نحوی از انحاء بیان و ابراز شده باشد، واقع می‌شود، اما عقد تشریفاتی قراردادی است که با تشریفات خاصی واقع می‌شود و صرف توافق طرفین برای وقوع آن کافی نیست.

به گزارش «تابناک» عقد مغایبه قراردادی است که در آن تحصیل حداکثر امتیازات ممکن مورد نظر است، گویی هریک از طرفین می‌خواهد طرف دیگر را مغبون کند.

اما عقد مسامحه عقدی است که مبتنی بر تسامح و تساهل و ارفاق است. مانند عقد ضمان یا صلح دعوی و رهن.

عقود رضایی و تشریفاتی

عقد رضایی قراردادی است که به صرف توافق طرفین، به شرط اینکه به نحوی از انحاء بیان و ابراز شده باشد، واقع می‌شود و تحقق آن به تشریفات خاصی مانند به کار بردن الفاظ معین و یا تنظیم سند نیاز ندارد.

عقد تشریفاتی (یا شکلی) قراردادی است که با تشریفات خاصی واقع می‌شود و صرف توافق طرفین برای وقوع آن کافی نیست؛ برای تحقق عقد تشریفاتی اراده باید به شکل خاصی بیان شده باشد. (مانند عقد و طلاق)

در حقوق ایران اصولاً عقود رضایی هستند، حتی در مورد معاملات راجع به اموال غیرمنقول و هبه و صلح؛ با اینکه قانون، ثبت این قراردادها و تنظیم سند رسمی را الزامی قرارداده است، نمی‌توان آن‌ها را تشریفاتی به شمار آورد، زیرا ثبت و تنظیم سند شرط صحت آن‌ها نیست. (برای اثبات مورد نیاز است، اما اگر سند نباشد معامله باطل نیست.)

در موارد زیر تنظیم سند رسمی یا عادی شرط صحت معامله تلقی شده و عقد تشریفاتی محسوب می‌شود:

۱. انتقال حق کسب و پیشه یا تجارت
۲. انتقال سهم‌الشرکه در شرکت با مسئولیت محدود
۳. در قرارداد بیمه
۴. در مناقصات دولتی

شرایط اساسی صحت معامله

به موجب ماده ۱۹۰ ق.م؛ که شرایط معامله را بیان داشته این چنین مقرر می‌دارد که برای صحت هر معامله شرایط ذیل اساسی است:

- ۱- قصد طرفین و رضای آن‌ها
- ۲- اهلیت طرفین
- ۳- موضوع معین که مورد معامله باشد
- ۴- مشروعیت جهت معامله

معامله ای که فاقد یکی از شرایط صحت است ممکن است باطل یا غیرنافذ باشد.

فرق بین معامله ی باطل و معامله غیرنافذ

معامله باطل

فایده یکی از ارکان صحت باشد و نقص آن را به هیچ وجه نتوان رفع کرد، معامله باطل همچون مرده ای است که نتوان زنده کرد. (مانند معامله ی مجنون و معامله در حالت مستی)

معامله غیر نافذ

فایده بعضی از شرایط صحت معامله است، اما با تنفیذ (اجازه، تایید) بعدی بتوان به آن اعتبار بخشید، معامله غیرنافذ همچون مریضی است که می توان درمانش کرد. پس از تنفیذ معامله از روز انعقاد قرارداد معتبر است.

معامله قابل فسخ با غیرنافذ متفاوت است؛ معامله قابل فسخ تمامی شرایط صحت را داراست، اما به موجب قرارداد یا به حکم قانون حق فسخ شناخته شده. فسخ قرارداد به گذشته اثر نمی کند و فقط از تاریخ وقوع فسخ اثر قرارداد را از بین می برد.